

NBP

Narodowy Bank Polski

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2017 roku**

Spis treści

Bilans NBP	6
Rachunek zysków i strat NBP	8
Informacja dodatkowa	9
1. Wprowadzenie	9
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	9
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	10
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	11
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	11
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2016 rok	11
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	12
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	12
2.2. Kontynuacja działania	12
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych	12
2.4. Wycena na dzień bilansowy	13
2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego	13
2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości	13
2.5.2. Waluty obce	14
2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP	15
2.5.4. Akcje i udziały	16
2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	16
2.5.6. Pieniądz w obiegu	16
2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP	17
2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	17
2.5.9. Środki obrotowe	19
2.5.10. Utrata wartości aktywów	19
2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	19
2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	20
2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	20
2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward	20
2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap	20
2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities	21
2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures	21
2.6. Zdarzenia po dacie bilansu	22
3. Zmiany zasad rachunkowości	22
4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	22

5. Noty objaśniające do bilansu	23
Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	23
Nota 2 Należności od MFW	24
Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	26
Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	28
Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	28
Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe	29
Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	32
Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	32
Nota 9 Inne	32
Nota 10 Pieniądz w obiegu	33
Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	34
Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	36
Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	36
Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	37
Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	37
Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	38
Nota 17 Zobowiązania wobec MFW	38
Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	39
Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe	39
Nota 20 Inne	39
Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania	40
Nota 22 Różnice z wyceny	41
Nota 23 Fundusze i rezerwy	43
Nota 24 Wynik finansowy	43
6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych	44
Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych	44
Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe	44
Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych	45
7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat	46
Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	46
Nota 29 Przychody/koszty z operacji finansowych	52
Nota 30 Koszty niezrealizowane	53
Nota 31 Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	54
Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji	54

Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji	55
Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów	55
Nota 35 Pozostałe przychody	55
Nota 36 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	56
Nota 37 Koszty administracyjne	57
Nota 38 Koszty amortyzacji	57
Nota 39 Koszty emisji znaków pieniężnych	57
Nota 40 Pozostałe koszty	58
Nota 41 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział	58
8. Pozostałe noty objaśniające	58
Nota 42 Elastyczna Linia Kredytowa	58
Nota 43 Zdarzenia po dacie bilansu	59
9. Ryzyko finansowe i operacyjne	59
9.1. Ryzyko finansowe	60
9.1.1. Ryzyko kredytowe	60
9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	60
9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi	62
9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych	63
9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych	64
9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych	66
9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych	67
9.1.2. Ryzyko płynności	67
9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych	68
9.1.3. Ryzyko stopy procentowej	70
9.1.4. Ryzyko kursowe	71
9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe	71
9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	74
9.1.4.3. Ryzyko zmiany ceny złota	74
9.1.5. Kapitał NBP	74
9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych	75
9.2. Ryzyko operacyjne	77

Bilans NBP na dzień 31 grudnia 2017 roku

Aktywa	Nota	31.12.2016	31.12.2017
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	16 035 770,9	14 942 147,1
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		463 246 904,8	379 434 903,9
2.1. Należności od MFW	2	4 394 707,8	3 374 388,1
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	458 852 197,0	376 060 515,8
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	424,0	529,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 605 404,8	1 443 867,6
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	916 396,1	915 063,0
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	278 268,3	265 901,7
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	52 667,6	23 022,7
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	29 917,4	33 156,3
10.5. Inne	9	328 155,4	206 723,9
Aktywa ogółem		480 888 504,5	395 821 447,6

Pasywa	Nota	31.12.2016	31.12.2017
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	187 574 849,5	198 715 915,2
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	114 553 118,7	128 003 831,0
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		25 878 583,9	28 301 807,1
2.2. Depozyty na koniec dnia		7 366 064,8	5 278 903,9
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		81 308 470,0	94 423 120,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	468 823,0	471 354,0
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	4 980 569,3	7 581 248,1
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		4 962 840,1	7 560 576,7
4.2. Pozostałe zobowiązania		17 729,2	20 671,4
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	4 369 292,4	2 862 039,9
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	27 269 408,7	19 304 330,0
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	77 748 365,9	29 178 544,7
8. Zobowiązania wobec MFW	17	7 401 999,6	6 485 630,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		367 570,5	226 796,1
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	18	114 071,4	13 681,4
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	19	131 628,2	113 940,2
10.3. Inne	20	121 870,9	99 174,5
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	133 314,0	133 784,0
12. Różnice z wyceny	22	44 312 771,7	13 223 338,0
13. Fundusze i rezerwy	23	13 315 346,1	2 967 483,8
13.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2. Fundusz rezerwowy		1 007 434,5	1 467 483,8
13.3. Rezerwy		10 807 911,6	0,0
14. Wynik finansowy	24	-1 606 924,9	-13 332 847,2
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		9 200 986,7	-2 524 935,6
14.2. Strata z lat ubiegłych		-10 807 911,6	-10 807 911,6
Pasywa ogółem		480 888 504,5	395 821 447,6

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 21.03.2018 r.

Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Nota	2016	2017
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	28	867 087,6	810 923,8
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii		6 240 080,7	6 253 315,0
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii		5 372 993,1	5 442 391,2
2. Wynik z operacji finansowych		9 285 022,2	-2 388 017,7
2.1. Przychody z operacji finansowych	29	15 175 692,6	6 101 229,4
2.2. Koszty operacji finansowych	29	4 190 076,0	5 545 164,0
2.3. Koszty niezrealizowane	30	2 100 594,4	13 751 994,7
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	31	400 000,0	10 807 911,6
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		0,0	0,0
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		5 706,2	11 773,8
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	32	59 667,6	47 000,6
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	33	53 961,4	35 226,8
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	34	15 016,7	17 289,4
5. Pozostałe przychody	35	84 923,6	112 997,1
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		10 257 756,3	-1 435 033,6
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	36	477 380,6	486 955,0
7. Koszty administracyjne	37	232 602,7	228 260,6
8. Koszty amortyzacji	38	84 840,3	81 991,8
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	39	250 932,1	280 088,9
10. Pozostałe koszty	40	11 013,9	12 605,7
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	41	9 200 986,7	-2 524 935,6

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

-/ Adam Glapiński
-/ Piotr Wiesiołek
-/ Anna Trzecińska
-/ Jacek Bartkiewicz
-/ Andrzej Kaźmierczak
-/ Ryszard Kokoszczyński
-/ Paweł Samecki
-/ Paweł Szałamacha
-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 21.03.2018 r.

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Role, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2017 r. poz. 1373), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, z późn. zm.),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s.1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2017 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Grażyna Ancyparowicz</i>	<i>Jerzy Kropiwnicki</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Eugeniusz Gatnar</i>	<i>Eryk Łon</i>	<i>Kamil Zubelewicz</i>
	<i>Łukasz Hardt</i>	<i>Jerzy Osiatyński</i>	<i>Jerzy Żyżyński</i>

Zarząd NBP

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	<i>Piotr Wiesiołek</i>		
Wiceprezes NBP	<i>Anna Trzecińska</i>		
Członkowie	<i>Jacek Bartkiewicz</i>	<i>Ryszard Kokoszczyński</i>	<i>Paweł Szalamacha</i>
	<i>Andrzej Kaźmierczak</i>	<i>Paweł Samecki</i>	<i>Katarzyna Zajdel-Kurowska</i>

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2017 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP poz. 38, z późn. zm.),

- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010”,
- uchwały nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.).

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. Dane porównywalne w sprawozdaniu finansowym obejmują rok kalendarzowy od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2017 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2017 i 2018).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2016 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2017 w dniu 4 kwietnia 2017 r. (Dz. Urz. NBP poz. 8) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 83/2017 w dniu 5 czerwca 2017 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie - firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2016 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 9.200.986,7 tys. zł. W związku z tym w 2017 r., zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy o NBP, NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 8.740.937,4 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP, 5% zysku, tj. kwota 460.049,3 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC”, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (ECB/2016/34), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego¹.

¹ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) i instrumentów finansowych pozabilansowych². Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie, tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów

-
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca,
 - odsetek od depozytów zabezpieczających wykonanie gwarantowanych transakcji giełdowych (futures), które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

² Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z transakcji terminowych walutowych oraz transakcji wymiany walut wyceniane są według kursu średniego NBP.

wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie, tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (Special Drawing Right, zwane dalej „SDR”) jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje nominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządcy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień

bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu i wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (odpowiednio jako koszty dyskonta i przychody z premii) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako koszty odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2017 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty, w tym	nieograniczony
- Prawo wieczystego użytkowania gruntów	800
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie, w tym	
- Kotle, maszyny energetyczne	86-300 ¹
- Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-240 ²
- Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-240 ³
- Urządzenia techniczne	36-300 ⁴
- Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie w tym Dzieła sztuki	78-240 ⁵ nieograniczony
Środki transportu	72-180
Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120

¹ Okres 300 miesięcy dotyczy tylko pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V.

² Okres 240 miesięcy dotyczy tylko urządzeń do wymiany ciepła, w tym wymienników przeponowych różnych typów, pozostałych urządzeń do wymiany ciepła.

³ Okres 240 miesięcy dotyczy tylko maszyn, urządzeń i aparatów poligraficznych, w tym: maszyn do druku, maszyn introligatorskich, wiertarek do papieru oraz urządzeń i sprzętu pomocniczego.

⁴ Okres 300 miesięcy dotyczy tylko urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.

⁵ Okres 240 miesięcy dotyczy tylko szaf i kas pancernych, sejfów, regałów metalowych, innych przedmiotów stanowiących wyposażenie użytkowe pomieszczeń.

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu przeglądowi (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) w celu weryfikacji, czy nie wystąpiły istotne przesłanki

utruty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy stały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, aby pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 9.1.4.).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy

uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures

Gwarantowaną transakcję giełdową ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

Depozyt zabezpieczający wykonanie gwarantowanej transakcji giełdowej, złożony w środkach pieniężnych, ujmuje się na kontach bilansowych jako składnik aktywów. Depozyt

zabezpieczający złożony w dłużnych papierach wartościowych nie zmienia ich zasobu.

Dzienne zmiany cen rynkowych gwarantowanej transakcji giełdowej zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W 2017 r. w NBP nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości oraz istotne zmiany w zakresie prezentacji.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 9.1.4.). Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odpłaty emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarium),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zapas złota przechowywany w NBP	761 593,6	709 598,7	-51 994,9
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	15 274 177,3	14 232 548,4	-1 041 628,9
- rachunek bieżący w złocie	3 673,5	802 775,4	799 101,9
- lokaty terminowe w złocie	15 270 503,8	13 429 773,0	-1 840 730,8
Razem	16 035 770,9	14 942 147,1	-1 093 623,8
w tym różnice z wyceny złota	11 692 060,2	10 597 180,6	-1 094 879,6

w tys. uncji	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zapas złota przechowywany w NBP	157,2	157,2	0,0
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	3 153,1	3 153,3	0,2
- rachunek bieżący w złocie	0,8	177,8	177,0
- lokaty terminowe w złocie	3 152,3	2 975,5	-176,8
Razem	3 310,3	3 310,5*	0,2

* Co odpowiada wadze 103,0 ton.

Zasób złota jest przechowywany w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi bankami komercyjnymi oraz bankami centralnymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3 i Nota 28).

W porównaniu z 31.12.2016 wzrost salda o 0,2 tys. uncji wynikał z rozliczenia transakcji lokacyjnych w złocie i dotyczył różnic w wadze sztab złota otrzymywanych na zakończenie lokaty w stosunku do przekazanych (różnice te są rozliczane w USD).

Spadek wartości pozycji w walucie krajowej wynikał głównie z aktualizacji wyceny złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Transza rezerwowa	1 302 060,8	1 140 102,2	-161 958,6
Rachunek bieżący w MFW	1 775 124,3	1 492 794,7	-282 329,6
Lokata terminowa w MFW	40 119,7	35 123,4	-4 996,3
Pożyczki udzielone MFW	1 277 403,0	706 367,8	-571 035,2
Razem	4 394 707,8	3 374 388,1	-1 020 319,7
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	115 136,4	-428 858,2	-543 994,6

w tys. SDR	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Transza rezerwowa	229 575,6	229 614,0	38,4
Rachunek bieżący w MFW	312 984,7	300 645,4	-12 339,3
Lokata terminowa w MFW	7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW	225 228,0	142 260,8	-82 967,2
Razem	774 862,1	679 594,0	-95 268,1

Pozycja obejmuje nominowane w SDR:

- transzę rezerwową, która odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, zwanym dalej „MFW”, pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	22 122 554,9	20 663 090,9	-1 459 464,0
Rachunek nr 1 MFW	-20 820 494,1	-19 522 988,7	1 297 505,4
Transza rezerwowa	1 302 060,8	1 140 102,2	-161 958,6

w tys. SDR	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	4 095 400,0	4 095 400,0	0,0
Rachunek nr 1 MFW	-3 865 824,4	-3 865 786,0	38,4
Transza rezerwowa	229 575,6	229 614,0	38,4

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

Spadek transzy rezerwowej powodują również wpływy na Rachunek nr 1 MFW z tytułu opłacenia w złotych przez kraje członkowskie podwyższenia ich udziałów w MFW.

- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR (por. Nota 17) oraz dokonywane rozliczenia z tytułu odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW,
- nieoprocentowaną lokatę terminową NBP w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych),
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow*, zwanych dalej „NAB”) (por. Nota 27).

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW oraz pożyczki udzielone MFW są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

Spadek pozycji w walucie oryginalnej był wynikiem:

- zmniejszenia należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB, co było efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP w kwocie 83.076,2 tys. SDR przy jednoczesnym zwiększeniu naliczonych odsetek w kwocie 109,0 tys. SDR,
- rozliczeń z MFW z tytułu odsetek i opłat w kwocie 12.339,3 tys. SDR, co skutkowało zmniejszeniem rachunku bieżącego w MFW,
- zasileń Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 14) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW w kwocie odpowiadającej 38,4 tys. SDR, co skutkowało zwiększeniem transzy rezerwowej.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki bieżące w walutach obcych, w tym	15 599 875,3	12 470 822,1	-3 129 053,2
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	3 660 897,8	4 713 430,8	1 052 533,0
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 324 537,1	26 289 397,0	-6 035 140,1
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 444 450,1	29 795 939,6	-46 648 510,5
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	332 892 291,0	307 350 022,7	-25 542 268,3
Zapas banknotów i monet zagranicznych	154 066,5	152 894,3	-1 172,2
Inne należności w walutach obcych, w tym	1 436 977,0	1 440,1	-1 435 536,9
- depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych	266 055,0	0,0	-266 055,0
- odsetki od lokat terminowych w złocie	4 732,3	1 377,5	-3 354,8
- pozostałe	1 166 189,7	62,6	-1 166 127,1
Razem	458 852 197,0	376 060 515,8	-82 791 681,2
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	37 033 262,2	-14 553 357,5	-51 586 619,7
- różnice z wyceny cenowej	473 484,1	-40 925,2	-514 409,3

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) - wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku i wyceniane według średnich cen rynkowych; zarówno na 31.12.2016, jak i na 31.12.2017 NBP nie posiadał

dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności,

- lokaty terminowe,
- lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty reverse repo) - w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami repo (por. Nota 16).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

31.12.2016						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	465 106,1	2 969 935,2	156 700,9	88 604,9	22 246 430,9	1 837 224,1
Lokaty reverse repo	12 207 194,0	935 399,4	4 138 150,9	0,0	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	37 091 634,7	21 013 747,6	8 156 051,0	9 101 567,4	21 161 269,0	1 783 248,0
Razem	49 763 934,8	24 919 082,2	12 450 902,8	9 190 172,3	43 407 699,9	3 620 472,1

31.12.2017						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	719 859,4	1 968 339,9	495 511,2	0,0	22 607 616,0	1 477 872,3
Lokaty reverse repo	6 326 989,9	1 584 211,1	0,0	427 296,5	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	41 658 941,9	20 799 623,5	7 645 660,5	9 266 998,6	21 535 176,8	2 139 403,7
Razem	48 705 791,2	24 352 174,5	8 141 171,7	9 694 295,1	44 142 792,8	3 617 276,0

Zmiana						
<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	254 753,3	-1 001 595,3	338 810,3	-88 604,9	361 185,1	-359 351,8
Lokaty reverse repo	-5 880 204,1	648 811,7	-4 138 150,9	427 296,5	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	4 567 307,2	-214 124,1	-510 390,5	165 431,2	373 907,8	356 155,7
Razem	-1 058 143,6	-566 907,7	-4 309 731,1	504 122,8	735 092,9	-3 196,1

Spadek pozycji był przede wszystkim wynikiem aktualizacji wyceny kursowej (por. Nota 22 i Nota 30).

Spadek pozycji w walutach obcych był głównie rezultatem zmniejszenia zaangażowania w lokaty reverse repo w USD i GBP, zmniejszenia poziomu środków pieniężnych

utrzymywanych na rachunkach lokat terminowych w EUR oraz zmniejszenia zasobu dłużnych papierów wartościowych w GBP, przy jednoczesnym zwiększeniu zasobu dłużnych papierów wartościowych w USD.

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Na 31.12.2017 pozycja obejmowała:

- należności od spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej z tytułu odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w kwocie 420,9 tys. zł (kwota nie uległa zmianie w porównaniu do 31.12.2016),
- należności od banków krajowych z tytułu rozliczeń związanych z przyjmowaniem krajowych znaków pieniężnych w kwocie 108,1 tys. zł (3,1 tys. zł na 31.12.2016).

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Zmiana stanu środków trwałych <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)</i>	2016				2017			
	Grunty*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Grunty*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem
<i>w tys. złotych</i>								
Wartość brutto na początek okresu	961 990,3	686 171,4	81 190,1	1 729 351,8	980 328,8	713 933,1	62 910,1	1 757 171,9
Zwiększenia	18 902,5	93 839,1	67 874,9	180 616,5	5 740,0	40 101,5	43 138,6	88 980,2
Zmniejszenia	-564,0	-66 077,5	-86 155,0	-152 796,4	-6 650,5	-92 427,9	-28 839,6	-127 918,0
Wartość brutto na koniec okresu	980 328,8	713 933,1	62 910,1	1 757 171,9	979 418,3	661 606,7	77 209,1	1 718 234,1
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	2 399,9	274 736,0	0,0	277 136,0	2 166,4	226 951,9	0,0	229 118,3
Umorzenie na początek okresu	-388 037,1	-518 693,1	0,0	-906 730,0	-401 095,2	-504 522,9	0,0	-905 618,0
Zwiększenia	-13 058,1	-49 666,1	0,0	-62 724,2	-13 240,5	-47 578,1	0,0	-60 818,7
Zmniejszenia	0,0	63 836,2	0,0	63 836,2	2 161,7	90 169,3	0,0	92 331,0
Umorzenie na koniec okresu	-401 095,2	-504 522,9	0,0	-905 618,0	-412 174,0	-461 931,7	0,0	-874 105,7
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-657,5	-112,0	-25 903,9	-26 673,4	-422,4	-112,0	-25 903,9	-26 438,3
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 974,6	-246,8	0,0	-3 221,5
Zmniejszenia	235,1	0,0	0,0	235,1	0,0	47,1	439,1	486,2
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-422,4	-112,0	-25 903,9	-26 438,3	-3 397,0	-311,8	-25 464,8	-29 173,6
Wartość netto na koniec okresu	578 811,2	209 298,2	37 006,2	825 115,6	563 847,3	199 363,2	51 744,3	814 954,8

* Grunty zawierają prawa wieczystego użytkowania gruntów, których wartość netto na 31.12.2017 wyniosła 58.375,4 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 27.264,7 tys. zł (na 31.12.2016 odpowiednio: 63.804,6 tys. zł i 28.105,8 tys. zł).

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)</i>	2016				2017			
	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
<i>w tys. złotych</i>								
Wartość brutto na początek okresu	392 507,3	11 599,5	2 098,3	406 205,1	406 868,5	12 647,2	10 646,3	430 161,9
Zwiększenia	14 640,6	1 412,9	17 999,2	34 052,7	22 918,0	1 408,2	21 586,4	45 912,6
Zmniejszenia	-279,4	-365,2	-9 451,2	-10 095,8	-2 350,7	-1,0	-15 876,1	-18 227,8
Wartość brutto na koniec okresu	406 868,5	12 647,2	10 646,3	430 161,9	427 435,8	14 054,4	16 356,5	457 846,7
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	107 195,5	1 602,2	0,0	108 797,7	116 167,8	1 703,1	0,0	117 870,9
Umorzenie na początek okresu	-312 874,0	-4 380,5	0,0	-317 254,5	-333 840,0	-5 032,5	0,0	-338 872,5
Zwiększenia	-21 192,5	-959,4	0,0	-22 152,0	-20 184,7	-1 012,5	0,0	-21 197,2
Zmniejszenia	226,4	307,4	0,0	533,9	2 339,1	1,0	0,0	2 340,1
Umorzenie na koniec okresu	-333 840,0	-5 032,5	0,0	-338 872,5	-351 685,6	-6 044,0	0,0	-357 729,6
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	73 019,6	7 614,7	10 646,3	91 280,5	75 741,3	8 010,4	16 356,5	100 108,2

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- udziały w spółdzielniach mieszkaniowych	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	149 419,4	137 052,8	-12 366,6
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	56 716,0	49 653,0	-7 063,0
- udziały w S.W.I.F.T.	701,1	661,0	-40,1
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	92 002,3	86 738,8	-5 263,5
Razem	278 268,3	265 901,7	-12 366,6

Spadek wartości pozycji w walucie krajowej wynikał z aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2016 i na 31.12.2017 kształtowało się następująco:

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements*, zwanego dalej „BIS”).

Na 31.12.2016 i 31.12.2017 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,43%.

- udziały w S.W.I.F.T.

Na 31.12.2016 i na 31.12.2017 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR) z ogólnej liczby udziałów: 110.137 - na 31.12.2016 i 110.034 - na 31.12.2017.

- udziały w Europejskim Banku Centralnym, zwanym dalej „EBC”.

Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2017 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 86.738,8 tys. zł (20.796,2 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie przystąpienia nowego kraju do Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału nastąpiła z dniem 1 stycznia 2014 r. Udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wynosi obecnie 5,1230%, co odpowiada kwocie udziałów w wysokości 554.565,1 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. Wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wynosi obecnie 20.796,2 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 533.768,9 tys. EUR.

Klucz subskrypcji kapitału, kapitał subskrybowany i kapitał opłacony EBC w podziale na banki centralne ESBC nie uległy zmianie w stosunku do 31.12.2016 i na 31.12.2017 kształtowały się następująco:

w EUR	Klucz subskrypcji kapitału	Kapitał subskrybowany	Kapitał opłacony
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017
Narodowy Bank Austrii	1,9631%	212 505 713,78	212 505 713,78
Narodowy Bank Belgii	2,4778%	268 222 025,17	268 222 025,17
Centralny Bank Cypru	0,1513%	16 378 235,70	16 378 235,70
Bank Estonii	0,1928%	20 870 613,63	20 870 613,63
Bank Finlandii	1,2564%	136 005 388,82	136 005 388,82
Bank Francji	14,1792%	1 534 899 402,41	1 534 899 402,41
Bank Grecji	2,0332%	220 094 043,74	220 094 043,74
Bank Hiszpanii	8,8409%	957 028 050,02	957 028 050,02
Bank Holandii	4,0035%	433 379 158,03	433 379 158,03
Centralny Bank Irlandii	1,1607%	125 645 857,06	125 645 857,06
Bank Litwy	0,4132%	44 728 929,21	44 728 929,21
Centralny Bank Luksemburga	0,2030%	21 974 764,35	21 974 764,35
Bank Łotwy	0,2821%	30 537 344,94	30 537 344,94
Centralny Bank Malty	0,0648%	7 014 604,58	7 014 604,58
Niemiecki Bank Federalny	17,9973%	1 948 208 997,34	1 948 208 997,34
Bank Portugalii	1,7434%	188 723 173,25	188 723 173,25
Narodowy Bank Słowacji	0,7725%	83 623 179,61	83 623 179,61
Bank Słowenii	0,3455%	37 400 399,43	37 400 399,43
Bank Włoch	12,3108%	1 332 644 970,33	1 332 644 970,33
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	<i>70,3915%</i>	<i>7 619 884 851,40</i>	<i>7 619 884 851,40</i>
Narodowy Bank Bułgarii	0,8590%	92 986 810,73	3 487 005,40
Narodowy Bank Chorwacji	0,6023%	65 199 017,58	2 444 963,16
Narodowy Bank Czech	1,6075%	174 011 988,64	6 525 449,57
Narodowy Bank Danii	1,4873%	161 000 330,15	6 037 512,38
Narodowy Bank Polski	5,1230%	554 565 112,18	20 796 191,71
Narodowy Bank Rumunii	2,6024%	281 709 983,98	10 564 124,40
Bank Szwecji	2,2729%	246 041 585,69	9 226 559,46
Narodowy Bank Węgier	1,3798%	149 363 447,55	5 601 129,28
Bank Anglii	13,6743%	1 480 243 941,72	55 509 147,81
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	<i>29,6085%</i>	<i>3 205 122 218,22</i>	<i>120 192 083,17</i>
Razem*	100,0%	10 825 007 069,61	7 740 076 934,57

* W związku z zaokrągleniami wskazane kwoty mogą nie sumować się do kwoty podanej w rubryce "Razem".

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	52 667,6	22 372,4	-30 295,2
Różnice z wyceny cenowej	0,0	650,3	650,3
Razem	52 667,6	23 022,7	-29 644,9

Pozycja obejmuje dodatkowo różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 22).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*	10 868,6	12 048,2	1 179,6
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług	19 048,8	21 108,1	2 059,3
Razem	29 917,4	33 156,3	3 238,9

* Por. Nota 11.

Nota 9 Inne

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	17 056,6	18 186,0	1 129,4
- metale szlachetne	12 850,0	14 428,5	1 578,5
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	3 166,8	3 167,2	0,4
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	153 720,4	142 905,1	-10 815,3
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	20 358,4	19 508,4	-850,0
* pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	8 908,6	9 151,3	242,7
- inne kredyty	133 362,0	123 396,7	-9 965,3
Inne należności, w tym	30 896,3	23 163,1	-7 733,2
- z tytułu odsetek od zadłużenia banku w likwidacji	12 141,9	0,0	-12 141,9
- publicznoprawne	2 350,2	849,6	-1 500,6
- od odbiorców i dostawców	8 798,9	12 791,9	3 993,0
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	9 594,2	8 835,9	-758,3
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	116 887,9	13 633,8	-103 254,1
Razem	328 155,4	206 723,9	-121 431,5

Spadek pozycji *Inne kredyty*, obejmującej należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku, był wynikiem uzyskanych przez NBP spłat wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu (por. Rozdział 9.1.1.3.1.).

Spadek pozycji *Inne należności z tytułu odsetek od zadłużenia banku w likwidacji*, obejmującej odsetki naliczone do dnia postawienia banku w stan likwidacji, był wynikiem uzyskanych przez NBP spłat w 2017 r. (por. Nota 19 i Nota 28).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 10 Pieniądz w obiegu

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	182 999 892,6	193 976 229,3	10 976 336,7
Monety krajowe w obiegu	4 574 956,9	4 739 685,9	164 729,0
Razem	187 574 849,5	198 715 915,2	11 141 065,7

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2017 wyniosła 286.442,8 tys. zł w porównaniu z 279.868,8 tys. zł na 31.12.2016.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2017 r. wyniósł 190.582,9 mln zł w porównaniu z 174.247,2 mln zł w 2016 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym	25 878 583,9	28 301 807,1	2 423 223,2
- rachunki bieżące banków	25 143 102,8	27 465 346,7	2 322 243,9
- rachunki rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej	686 618,8	785 479,8	98 861,0
- odsetki od środków rezerwy obowiązkowej	48 862,3	50 980,6	2 118,3
Depozyty na koniec dnia, w tym	7 366 064,8	5 278 903,9	-2 087 160,9
- naliczone odsetki	201,8	216,9	15,1
Inne operacje polityki pieniężnej, w tym	81 308 470,0	94 423 120,0	13 114 650,0
- operacje podstawowe	59 846 070,0	64 792 800,0	4 946 730,0
- operacje dostrajające	21 462 400,0	29 630 320,0	8 167 920,0
Razem	114 553 118,7	128 003 831,0	13 450 712,3

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie głównie:

- salda na:
 - rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozrachunków międzybankowych w złotych i utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
 - rachunkach rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP,
 - rachunku rezerwy obowiązkowej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej, zwanej dalej „KSKOK”, służącym utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych oraz KSKOK;

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe oraz KSKOK w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu depozytów na koniec dnia – w 2017 r. banki krajowe korzystały z możliwości lokowania wolnych środków na rachunkach lokat terminowych w NBP, w postaci oprocentowanego depozytu składanego na koniec dnia,

z terminem zwrotu w następnym dniu operacyjnym. Z reguły, najwyższe kwoty były lokowane w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej;

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych³ i dostrajających⁴ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8). Na 31.12.2017 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku nie uległy zmianie w stosunku do 31.12.2016 i kształtowały się następująco:

%	31.12.2017
Rezerwa obowiązkowa*	1,35
Depozyt na koniec dnia**	0,50
Bony pieniężne***	1,50

* 0,9 stopy referencyjnej NBP; ** stopa depozytowa NBP; *** stopa referencyjna NBP.

Wzrost ogółu zobowiązań NBP wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej o 13.450.712,3 tys. zł na 31.12.2017 w porównaniu do 31.12.2016 był spowodowany przede wszystkim zwiększeniem płynności sektora bankowego w ciągu 2017 r. Wzrost płynności związany był głównie ze skupem walut obcych przez NBP oraz przekazaniem do budżetu państwa zysku NBP za 2016 r. Z kolei na ograniczenie płynności wpływał przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu w 2017 r. (por. Nota 10).

³ W 2017 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły głównie 7 dni (wystąpiła również operacja podstawowa o okresie zapadalności 8 dni).

⁴ W 2017 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2, 3 i 4 dni.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych KIR S.A., w tym	463 560,8	466 082,0	2 521,2
- w systemie Elixir	387 857,8	300 802,9	-87 054,9
- w systemie Express Elixir	75 703,0	165 279,1	89 576,1
Zobowiązania z tytułu zastępczej obsługi kasowej	5 262,2	5 272,0	9,8
Razem	468 823,0	471 354,0	2 531,0

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną, które dotyczą rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. (KIR S.A.) oraz zastępczej obsługi kasowej⁵.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	4 962 840,1	7 560 576,7	2 597 736,6
- rachunki budżetu państwa	3 669 504,9	3 245 289,2	-424 215,7
- rachunki funduszy ubezpieczeń społecznych	1 238 588,1	4 232 157,5	2 993 569,4
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	54 747,1	83 118,1	28 371,0
- inne zobowiązania wobec sektora rządowego	0,0	11,9	11,9
Pozostałe zobowiązania	17 729,2	20 671,4	2 942,2
Razem	4 980 569,3	7 581 248,1	2 600 678,8

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego.

⁵ Dotyczy wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy administracji skarbowej, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	8 858,3	12 126,3	3 268,0
- Rachunek nr 2 MFW	102,5	41,9	-60,6
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	4 360 434,1	2 849 913,6	-1 510 520,5
Razem	4 369 292,4	2 862 039,9	-1 507 252,5

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	22 565 158,1	14 102 551,6	-8 462 606,5
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	3 560 478,0	4 476 574,0	916 096,0
Pozostałe zobowiązania	1 143 772,6	725 204,4	-418 568,2
Razem	27 269 408,7	19 304 330,0	-7 965 078,7
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>1 116 251,0</i>	<i>-433 024,9</i>	<i>-1 549 275,9</i>

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Ponadto w pozycji tej są ujmowane zobowiązania z tytułu będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy zleceń płatniczych klientów NBP z kontrahentami zagranicznymi.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 439 867,9	29 005 514,5	-47 434 353,4
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	44 288,6	47 411,8	3 123,2
Pozostałe zobowiązania	1 264 209,4	125 618,4	-1 138 591,0
Razem	77 748 365,9	29 178 544,7	-48 569 821,2
w tym różnice z wyceny kursowej	7 352 661,4	-1 020 666,6	-8 373 328,0

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3).

Poniżej przedstawiono lokaty repo w podziale na waluty obce.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD
31.12.2016	12 206 598,5	935 321,4	4 137 811,0	0,0
31.12.2017	6 326 809,7	1 583 987,2	0,0	137 262,3
Zmiana	-5 879 788,8	648 665,8	-4 137 811,0	137 262,3

Pozostałe zobowiązania obejmują głównie będące w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy transakcje własne w walutach obcych.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Alokacja SDR	7 401 999,6	6 485 630,0	-916 369,6
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	193 924,1	-824 272,5	-1 018 196,6

Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. W ramach alokacji ogólnej i specjalnej Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR. Zobowiązanie wobec MFW z tytułu alokacji SDR jest oprocentowane według stopy procentowej MFW. Wzrost pozycji w walucie oryginalnej wynikał ze wzrostu naliczonych odsetek o 1.091,9 tys. SDR (na 31.12.2017 naliczone odsetki wynosiły 1.551,3 tys. SDR).

Na zmianę pozycji w walucie krajowej wpływ miała przede wszystkim aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	112 265,6	13 667,8	-98 597,8
Różnice z wyceny cenowej	1 805,8	13,6	-1 792,2
Razem	114 071,4	13 681,4	-100 390,0

Pozycja obejmuje ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 30).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	56 289,7	51 828,2	-4 461,5
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym	75 338,5	62 112,0	-13 226,5
- odsetki od zadłużenia banku w likwidacji*	12 141,9	0,0	-12 141,9
Razem	131 628,2	113 940,2	-17 688,0

* Por. Nota 9 i Nota 28.

Nota 20 Inne

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	18 502,4	17 987,2	-515,2
Inne zobowiązania, w tym	43 173,0	57 824,3	14 651,3
- publicznoprawne	25 469,2	24 907,2	-562,0
- wobec dostawców	16 811,4	27 907,7	11 096,3
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	60 195,5	23 363,0	-36 832,5
Razem	121 870,9	99 174,5	-22 696,4

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	124 596,4	125 481,2	884,8
Pozostałe rezerwy	8 717,6	8 302,8	-414,8
Razem	133 314,0	133 784,0	470,0

Zmianę rezerw w 2016 i 2017 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele.

w tys. złotych	01.01.2016	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2016
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	125 562,8	13 717,6	-13 590,5	-1 093,5	124 596,4
- z tytułu odpraw emerytalnych	51 115,8	13 235,7	-2 115,7	0,0	62 235,8
- z tytułu odpraw rentowych	1 791,8	26,9	-130,3	0,0	1 688,4
- z tytułu nagród jubileuszowych	55 818,7	0,0	-5 755,6	-352,9	49 710,2
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	9 276,5	0,0	-455,9	-658,6	8 162,0
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	7 560,0	455,0	-5 133,0	-82,0	2 800,0
Pozostałe, w tym	7 704,6	1 117,7	-28,0	-76,7	8 717,6
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	7 645,3	1 113,5	-28,0	-76,7	8 654,1
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	59,3	4,2	0,0	0,0	63,5
Razem	133 267,4	14 835,3	-13 618,5	-1 170,2	133 314,0

w tys. złotych	01.01.2017	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2017
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	124 596,4	11 785,3	-10 156,0	-744,5	125 481,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	62 235,8	4 884,0	-1 577,8	0,0	65 542,0
- z tytułu odpraw rentowych	1 688,4	211,6	-177,9	0,0	1 722,1
- z tytułu nagród jubileuszowych	49 710,2	6 674,5	-7 352,6	0,0	49 032,1
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	8 162,0	0,0	-182,9	-674,1	7 305,0
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	2 800,0	15,2	-864,8	-70,4	1 880,0
Pozostałe, w tym	8 717,6	442,7	-671,8	-185,7	8 302,8
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 654,1	442,7	-671,8	-175,1	8 249,9
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	63,5	0,0	0,0	-10,6	52,9
Razem	133 314,0	12 228,0	-10 827,8	-930,2	133 784,0

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	41 291 274,5	10 986 318,2	-30 304 956,3
- z wyceny złota	11 692 060,2	10 597 180,6	-1 094 879,6
- z wyceny walut obcych	29 599 214,3	389 137,6	-29 210 076,7
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	1 403 474,0	618 996,6	-784 477,4
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	1 403 474,0	618 346,3	-785 127,7
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	650,3	650,3
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	44 312 771,7	13 223 338,0	-31 089 433,7

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP⁶.

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2016		31.12.2017	
USD	3,5587564302	4,1793	3,6155244642	3,4813
EUR	4,2656978807	4,4240	4,2597284583	4,1709
GBP	5,2769729159	5,1445	4,9729585522	4,7001
AUD	2,8770933978	3,0180	2,8720955035	2,7199
NOK	0,4572716446	0,4868	0,4537717252	0,4239
NZD	2,7625797543	2,9058	2,6405620544	2,4774
SDR	5,5230104169	5,6716	5,5963505432	4,9653
uncja złota*	1 312,1863174561	4 844,2266	1 312,4640266468	4 513,5055

* Cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.159,10 USD na 31.12.2016 i 1.296,50 USD na 31.12.2017.

⁶ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej, dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2017 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
USD	23 088 509,4	0,0	-23 088 509,4
EUR	3 381 536,1	0,0	-3 381 536,1
AUD	1 311 176,8	0,0	-1 311 176,8
NOK	1 275 691,0	0,0	-1 275 691,0
NZD	541 345,3	0,0	-541 345,3
SDR	0,0	389 103,8	389 103,8
Pozostałe	955,7	33,8	-921,9
Razem	29 599 214,3	389 137,6	-29 210 076,7

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Dodatnie różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	139 355,0	23 048,2	-116 306,8
Papiery wartościowe w EUR	287 746,9	30 992,7	-256 754,2
Papiery wartościowe w GBP	452 106,4	150 672,4	-301 434,0
Papiery wartościowe w AUD	75 885,1	8 261,0	-67 624,1
Papiery wartościowe w NOK	242 101,6	202 261,3	-39 840,3
Papiery wartościowe w NZD	206 279,0	203 110,7	-3 168,3
Razem	1 403 474,0	618 346,3	-785 127,7

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2017 transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 26 i Nota 7).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2017:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2016, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0
Fundusz rezerwowy	1 007 434,5	1 467 483,8	460 049,3
Rezerwy	10 807 911,6	0,0	-10 807 911,6
Razem	13 315 346,1	2 967 483,8	-10 347 862,3

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Zmiana pozycji była efektem:

- dokonania 5% odpisu z zysku NBP osiągniętego w 2016 r. na fundusz rezerwowy w wysokości 460.049,3 tys. zł (por. Rozdział 1.5.),
- wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w wysokości 10.807.911,6 tys. zł w związku z wystąpieniem na koniec 2017 r. kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, w kwocie powodującej stratę NBP i przewyższającej utworzoną rezerwę (por. Nota 31 i Rozdział 9.1.4.).

Zmianę stanu rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w 2016 i 2017 r. przedstawia poniższa tabela:

w tys. złotych	Stan początkowy	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan końcowy
2016	11 207 911,6	0,0	0,0	-400 000,0	10 807 911,6
2017	10 807 911,6	0,0	-10 807 911,6	0,0	0,0

Nota 24 Wynik finansowy

Na 31.12.2017 pozycja obejmowała:

- wynik finansowy roku bieżącego - strata w kwocie 2.524.935,6 tys. zł (por. Nota 41),
- niepokrytą stratę z lat ubiegłych w kwocie 10.807.911,6 tys. zł, która jest efektem poniesienia przez NBP straty za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:

- w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
- w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
- w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł.

6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

31.12.2016 w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	455 017,4	0,0	103 315,5	425 233,7	0,0	672 700,3	1 656 266,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	1 084 534,4	352 149,7	102 867,6	0,0	116 715,2	0,0	1 656 266,9

31.12.2017 w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	490 890,0	208 860,5	188 649,1	136 364,0	0,0	0,0	1 024 763,6
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	136 364,0	208 270,5	282 619,5	167 110,7	0,0	230 398,9	1 024 763,6

Spadek pozycji wynikał z niższego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec 2017 r. transakcji bieżących zakupu/sprzedaży walut obcych.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym	1 899 643,2	1 722 742,3	-176 900,9
- papiery wartościowe w AUD	1 899 643,2	1 722 742,3	-176 900,9
Zakupione gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	15 324 666,9	0,0	-15 324 666,9
- gwarantowane transakcje giełdowe w USD	12 244 542,9	0,0	-12 244 542,9
- gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	1 531 488,8	0,0	-1 531 488,8
- gwarantowane transakcje giełdowe w GBP	1 548 635,2	0,0	-1 548 635,2
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	940 295,0	0,0	-940 295,0
- gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	940 295,0	0,0	-940 295,0

Pozycja obejmuje instrumenty finansowe pozabilansowe wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Nowe Porozumienia Pożyczkowe - NAB

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych, do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Obecnie obowiązujące Nowe Porozumienia Pożyczkowe z dnia 17 listopada 2017 r., będące odnowieniem Nowych Porozumień Pożyczkowych z 2011 r.⁷, wygasają po okresie pięciu lat (to jest 16 listopada 2022 r.).

Na 31.12.2017 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.143.327,5 tys. SDR (5.676.964,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy).

w tys. SDR	Stan początkowy	Zwiększenie		Zmniejszenie		Stan końcowy
		ustanowienie limitu	splata pożyczki	udzielenie pożyczki	zmniejszenie limitu	
2011	0,0	2 528 590,0	0,0	-174 000,0	0,0	2 354 590,0
2012	2 354 590,0	0,0	2 500,0	-127 000,0	0,0	2 230 090,0
2013	2 230 090,0	0,0	27 200,0	-51 600,0	0,0	2 205 690,0
2014	2 205 690,0	0,0	72 827,5	-54 400,0	0,0	2 224 117,5
2015	2 224 117,5	0,0	102 200,0	-44 200,0	0,0	2 282 117,5
2016	2 282 117,5	0,0	21 323,8	0,0	-1 243 190,0*	1 060 251,3
2017	1 060 251,3	0,0	83 076,2	0,0	0,0	1 143 327,5
	Razem	2 528 590,0	309 127,5	-451 200,0	-1 243 190,0	

* W wyniku podniesienia udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w 2016 r. wielkość limitu uległa zmniejszeniu o 1.243.190,0 tys. SDR (z pierwotnej wielkości 2.528.590,0 tys. SDR do 1.285.400,0 tys. SDR).

Pożyczka dwustronna

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

⁷ W dniu 9 lutego 2017 r. Zarząd NBP wyraził zgodę na kontynuowanie uczestnictwa NBP w NAB.

Obecna umowa pożyczki dwustronnej z dnia 23 stycznia 2017 r., zastępująca umowę z marca 2013 r., obowiązuje do końca 2019 r. z możliwością jej przedłużenia na jeden rok (za zgodą NBP) do końca 2020 r. Wysokość limitu pożyczki została utrzymana na dotychczasowym poziomie.

Do 31.12.2017 MFW nie korzystał ze środków dostępnych w ramach umowy pożyczki dwustronnej zawartej z NBP. W związku z tym na 31.12.2017 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.151.543,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy).

7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	6 193 669,1	6 193 285,9	3 696 634,8	3 703 095,9	2 497 034,3	2 490 190,0	-6 844,3
- dłużne papiery wartościowe*	5 729 280,4	5 713 662,5	3 418 130,5	3 282 646,5	2 311 149,9	2 431 016,0	119 866,1
- lokaty terminowe**	201 075,4	163 329,7	69 774,3	109 558,6	131 301,1	53 771,1	-77 530,0
- lokaty reverse repo**	228 179,7	291 112,1	19 987,0	35 678,9	208 192,7	255 433,2	47 240,5
- lokaty repo***	14 785,9	24 831,2	187 471,4	258 246,0	-172 685,5	-233 414,8	-60 729,3
- pozostałe**	20 347,7	350,4	1 271,6	16 965,9	19 076,1	-16 615,5	-35 691,6
Złoto	29 756,4	13 960,6	0,0	0,0	29 756,4	13 960,6	-15 795,8
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	3 451,1	18 003,5	5 959,9	35 409,2	-2 508,8	-17 405,7	-14 896,9
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	94,0	6,4	1 637 561,8	1 673 796,0	-1 637 467,8	-1 673 789,6	-36 321,8
- bony pieniężne NBP	0,0	0,0	1 105 379,0	1 107 616,4	-1 105 379,0	-1 107 616,4	-2 237,4
- rezerwa obowiązkowa****	1,6	5,5	528 398,0	561 920,5	-528 396,4	-561 915,0	-33 518,6
- depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	3 784,8	4 259,1	-3 784,8	-4 259,1	-474,3
- kredyt lombardowy	92,4	0,9	0,0	0,0	92,4	0,9	-91,5
Inne przychody/koszty z tytułu odsetek	13 110,1	28 058,6	32 836,6	30 090,1	-19 726,5	-2 031,5	17 695,0
Razem	6 240 080,7	6 253 315,0	5 372 993,1	5 442 391,2	867 087,6	810 923,8	-56 163,8

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach - koszty premii.

** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

*Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych
(por. Nota 3 i Nota 16)*

2016								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe*	Razem
Dłużne papiery wartościowe	1 372 910,5	-305 707,6	289 668,0	549 688,8	161 265,7	183 332,0	59 992,5	2 311 149,9
Lokaty terminowe	19 512,2	-69 760,4	3 589,4	8 671,6	64 517,3	103 982,4	788,6	131 301,1
Lokaty reverse repo	160 808,8	-19 987,0	66 865,3	505,6	0,0	0,0	0,0	208 192,7
Lokaty repo	-125 935,5	12 085,9	-58 356,5	-479,4	0,0	0,0	0,0	-172 685,5
Pozostałe	907,7	-507,7	6 572,5	12 269,0	6,1	10,0	-181,5	19 076,1
Razem	1 428 203,7	-383 876,8	308 338,7	570 655,6	225 789,1	287 324,4	60 599,6	2 497 034,3

* Dotyczy głównie BRL i MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tych walutach.

2017								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	1 846 816,2	-486 132,1	196 001,9	515 723,5	153 935,3	204 671,2	0,0	2 431 016,0
Lokaty terminowe	28 221,3	-109 558,4	2 350,2	5 330,0	55 913,2	71 514,8	0,0	53 771,1
Lokaty reverse repo	261 212,7	-35 678,9	25 237,3	4 662,1	0,0	0,0	0,0	255 433,2
Lokaty repo	-234 549,5	24 203,2	-19 550,7	-3 517,8	0,0	0,0	0,0	-233 414,8
Pozostałe	233,1	-16 447,8	51,7	7,2	34,7	-0,3	-494,1	-16 615,5
Razem	1 901 933,8	-623 614,0	204 090,4	522 205,0	209 883,2	276 185,7	-494,1	2 490 190,0

Zmiana								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	473 905,7	-180 424,5	-93 666,1	-33 965,3	-7 330,4	21 339,2	-59 992,5	119 866,1
Lokaty terminowe	8 709,1	-39 798,0	-1 239,2	-3 341,6	-8 604,1	-32 467,6	-788,6	-77 530,0
Lokaty reverse repo	100 403,9	-15 691,9	-41 628,0	4 156,5	0,0	0,0	0,0	47 240,5
Lokaty repo	-108 614,0	12 117,3	38 805,8	-3 038,4	0,0	0,0	0,0	-60 729,3
Pozostałe	-674,6	-15 940,1	-6 520,8	-12 261,8	28,6	-10,3	-312,6	-35 691,6
Razem	473 730,1	-239 737,2	-104 248,3	-48 450,6	-15 905,9	-11 138,7	-61 093,7	-6 844,3

Na wielkość i zmiany przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wpływ miały głównie następujące czynniki:

- średnie oprocentowanie podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych, w szczególności spadek średniorocznego oprocentowania lokat terminowych w AUD, NZD i NOK oraz spadek średniej stopy zwrotu z dłużnych papierów wartościowych w EUR w warunkach ujemnego oprocentowania tej waluty, przy jednoczesnym wzroście średniej stopy zwrotu z dłużnych papierów wartościowych w USD,

- poziom średniorocznych kursów złotego do walut obcych - aprecjacja złotego wobec wszystkich walut, w których inwestowane są rezerwy walutowe,

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2016	2017	Zmiana
USD	3,9431	3,7777	-0,1654
EUR	4,3625	4,2576	-0,1049
GBP	5,3431	4,8601	-0,4830
AUD	2,9330	2,8934	-0,0396
NOK	0,4695	0,4567	-0,0128
NZD	2,7500	2,6837	-0,0663

- poziom rezerw walutowych⁸ w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 347.490,9 mln zł w 2017 r. w porównaniu z 338.664,8 mln zł w 2016 r.),

Średnioroczny poziom rezerw walutowych w podziale na waluty obce

w mln jednostek waluty oryginalnej	2016	2017	Zmiana
USD	37 231,1	38 940,6	1 709,5
EUR	23 682,7	26 592,7	2 910,0
GBP	6 726,4	7 363,7	637,3
AUD	8 179,7	8 317,1	137,4
NOK	40 182,1	40 719,6	537,5
NZD	3 211,4	3 247,0	35,6
BRL	91,1	0,0	-91,1
MXN	3 841,1	0,0	-3 841,1

- udział poszczególnych instrumentów inwestycyjnych w strukturze rezerw walutowych – spadek udziału dłużnych papierów wartościowych przy jednoczesnym wzroście udziału pozostałych instrumentów inwestycyjnych,

Struktura inwestycyjna rezerw walutowych NBP w ujęciu średniorocznym

%	2016	2017	Zmiana
Lokaty terminowe	11,0	12,8	1,8 p.p.
Lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne)	0,8	1,0	0,2 p.p.
Dłużne papiery wartościowe	88,2	86,2	-2,0 p.p.

⁸ W ramach rezerw walutowych uwzględniono: lokaty terminowe, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne) oraz dłużne papiery wartościowe.

- średnie dzienne zaangażowanie kwotowe w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych.

Średnie dzienne zaangażowanie w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

w mln jednostek waluty oryginalnej	2016	2017	Zmiana
USD	8 015,9	7 197,5	-818,4
EUR	302,1	650,9	348,8
GBP	2 802,9	2 174,0	-628,9
AUD	9,1	76,4	67,3

Przychody z tytułu odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3)

Pozycja obejmuje przychody z odsetek od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2017 r. był głównie skutkiem zmniejszenia średniorocznego oprocentowania lokat oraz aprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

Wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (por. Nota 2 i Nota 17)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	842,3	4 690,6	0,0	0,0	842,3	4 690,6	3 848,3
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	1 562,0	7 993,8	0,0	0,0	1 562,0	7 993,8	6 431,8
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	1 046,8	5 319,1	0,0	0,0	1 046,8	5 319,1	4 272,3
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	5 959,9	35 409,2	-5 959,9	-35 409,2	-29 449,3
Razem	3 451,1	18 003,5	5 959,9	35 409,2	-2 508,8	-17 405,7	-14 896,9

Zmiana przychodów/kosztów z tytułu odsetek od pozycji związanych z MFW była wypadkową następujących czynników:

- wzrostu średnioważonego oprocentowania SDR z 0,084% w 2016 r. do 0,525% w 2017 r.⁹,

⁹ W związku z decyzją Rady Wykonawczej MFW, począwszy od dnia 1 października 2016 r. do koszyka walut obcych wykorzystywanego do ustalenia kursu SDR dołączony został chiński yuan renminbi (dotychczas w koszyku walut znajdowały się: USD, EUR, JPY i GBP), co miało wpływ na wzrost stopy procentowej MFW.

- aprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym z 5,4805 zł w 2016 r. do 5,2367 zł w 2017 r.,
- niższego średniorocznego poziomu rachunku bieżącego w MFW, należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW oraz transzy rezerwowej.

Wynik z tytułu odsetek i dyskonta od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 11)

Wzrost o 36.321,8 tys. zł ujemnego wyniku z odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- wyższymi o 33.522,5 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem wzrostu średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku,

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2016	2017	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	38 821,5	41 697,3	2 875,8
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	1,35	1,35	0,0 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

- wyższymi o 2.237,4 tys. zł kosztami dyskonta od wyemitowanych bonów pieniężnych NBP, co było rezultatem wyższych kosztów dostrajających operacji polityki pieniężnej przy niższych kosztach podstawowych operacji polityki pieniężnej.

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	1 086 893,0	1 082 121,0	-4 772,0
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	18 486,0	25 495,4	7 009,4
Razem	1 105 379,0	1 107 616,4	2 237,4

Powyższa zmiana była spowodowana wzrostem średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej, przy jednoczesnym spadku średniorocznego poziomu emisji w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2016	2017	Zmiana
Operacje podstawowe	71 198,1	71 076,0	-122,1
Operacje dostrajające	1 210,7	1 674,1	463,4
Stopa referencyjna NBP	1,50	1,50	0,0 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

Inne przychody/koszty z tytułu odsetek

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Przychody z odsetek od kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku*	1 813,0	0,0	0,0	0,0	1 813,0	0,0	-1 813,0
Przychody z odsetek od zadłużenia banku w likwidacji**	202,6	18 216,1	0,0	0,0	202,6	18 216,1	18 013,5
Koszty odsetek od rachunków bieżących, pomocniczych oraz lokat terminowych prowadzonych przez NBP***, w tym	0,0	0,0	29 171,6	20 007,4	-29 171,6	-20 007,4	9 164,2
- w walutach obcych	0,0	0,0	10 093,8	925,6	-10 093,8	-925,6	9 168,2
- w walucie krajowej	0,0	0,0	19 077,8	19 081,8	-19 077,8	-19 081,8	-4,0
Przychody/koszty odsetek związane z rozliczeniami w TARGET2	2 889,7	9 344,3	3 500,9	10 080,6	-611,2	-736,3	-125,1
Pozostałe przychody/koszty odsetek	8 204,8	498,2	164,1	2,1	8 040,7	496,1	-7 544,6
Razem	13 110,1	28 058,6	32 836,6	30 090,1	-19 726,5	-2 031,5	17 695,0

* Z dniem 22 lutego 2016 r. NBP zaprzestał naliczania odsetek od kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku (por. Nota 9).

** Dotyczy spłat odsetek naliczonych do dnia postawienia banku w stan likwidacji (por. Nota 9 i Nota 19) oraz spłat odsetek naliczonych po dniu postawienia banku w stan likwidacji.

*** Dotyczy głównie rachunków budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

Nota 29 Przychody/koszty z operacji finansowych

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe	10 845 941,7	3 496 116,5	1 527 150,5	3 513 779,0	9 318 791,2	-17 662,5	-9 336 453,7
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	4 329 748,3	2 605 108,3	2 662 923,6	2 031 383,0	1 666 824,7	573 725,3	-1 093 099,4
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	1 768 344,1	836 112,2	254 507,6	467 514,1	1 513 836,5	368 598,1	-1 145 238,4
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	2 561 404,2	1 768 996,1	2 408 416,0	1 563 868,9	152 988,2	205 127,2	52 139,0
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	571 245,2	29 933,5	107 631,5	30 104,8	463 613,7	-171,3	-463 785,0
• z gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)	1 990 159,0	1 739 062,6	2 300 784,5	1 533 764,1	-310 625,5	205 298,5	515 924,0
Pozostałe przychody/koszty z operacji finansowych	2,6	4,6	1,9	2,0	0,7	2,6	1,9
Razem	15 175 692,6	6 101 229,4	4 190 076,0	5 545 164,0	10 985 616,6	556 065,4	-10 429 551,2

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	złoto	Pozostałe*	Razem
2016	5 956 842,5	1 314 513,0	-35 982,9	862 855,8	607 269,4	572 700,9	112 458,3	0,2	-71 866,0	9 318 791,2
2017	1 835 260,1	-231 317,6	-1 396 766,2	177 160,9	-65 892,0	-338 903,7	1 190,3	12,5	1 593,2	-17 662,5
Zmiana	-4 121 582,4	-1 545 830,6	-1 360 783,3	-685 694,9	-673 161,4	-911 604,6	-111 268,0	12,3	73 459,2	-9 336 453,7

* Dotyczy głównie BRL i MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tych walutach.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	Pozostałe*	Razem
2016	476 819,9	169 755,0	540 465,3	278 105,1	4 914,5	43 776,7	1 513 836,5
2017	11 989,9	68 613,8	139 814,6	138 733,6	9 446,2	0,0	368 598,1
Zmiana	-464 830,0	-101 141,2	-400 650,7	-139 371,5	4 531,7	-43 776,7	-1 145 238,4

* Dotyczy MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tej walucie.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NZD	Pozostałe*	Razem
2016	-842,4	322 064,3	63 831,7	66 359,6	8 056,8	4 143,7	463 613,7
2017	-1 850,0	-3 921,1	1 817,9	3 850,2	-68,3	0,0	-171,3
Zmiana	-1 007,6	-325 985,4	-62 013,8	-62 509,4	-8 125,1	-4 143,7	-463 785,0

* Dotyczy BRL i MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tych walutach.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	Razem
2016	-344 967,4	43 967,5	-9 625,6	-310 625,5
2017	206 022,0	-11 418,3	10 694,8	205 298,5
Zmiana	550 989,4	-55 385,8	20 320,4	515 924,0

Nota 30 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	1 168 798,6	13 092 709,6	11 923 911,0
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	931 795,8	659 285,1	-272 510,7
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	929 990,0	659 271,5	-270 718,5
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	1 805,8	13,6	-1 792,2
Razem	2 100 594,4	13 751 994,7	11 651 400,3

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP¹⁰ (por. Nota 22). Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
USD	0,0	5 672 532,6	5 672 532,6
EUR	0,0	1 892 538,3	1 892 538,3
GBP	1 091 492,6	2 207 578,4	1 116 085,8
AUD	0,0	1 452 458,8	1 452 458,8
NOK	0,0	1 304 581,0	1 304 581,0
NZD	0,0	561 710,0	561 710,0
SDR	77 301,8	0,0	-77 301,8
Pozostałe	4,2	1 310,5	1 306,3
Razem	1 168 798,6	13 092 709,6	11 923 911,0

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

¹⁰ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej ujemne różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu z wyższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2016 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	762 962,2	461 925,7	-301 036,5
Papiery wartościowe w EUR	56 043,8	102 460,3	46 416,5
Papiery wartościowe w GBP	26 444,4	59 536,3	33 091,9
Papiery wartościowe w AUD	66 117,5	35 349,2	-30 768,3
Papiery wartościowe w NOK	18 422,1	0,0	-18 422,1
Razem	929 990,0	659 271,5	-270 718,5

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2016 i 31.12.2017 transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 18 i Nota 26).

Nota 31 Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2017 r. przychody w wysokości 10.807.911,6 tys. zł były wynikiem wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 23).

W 2016 r. przychody w wysokości 400.000,0 tys. zł były efektem rozwiązania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych do poziomu minimalnego odpowiadającego wysokości niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Za prowadzenie przez NBP rachunków bankowych	537,8	534,9	-2,9
Za wykonanie zleceń płatniczych	29 204,6	31 259,8	2 055,2
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji	29 925,2	15 205,9	-14 719,3
Razem	59 667,6	47 000,6	-12 667,0

Spadek pozostałych przychodów w 2017 r. dotyczył głównie przychodów z opłat za niedostarczenie w terminie papierów wartościowych przez kontrahentów NBP (tzw. *fails charges*¹¹), które w 2017 r. wyniosły 4.673,8 tys. zł w porównaniu z 19.600,2 tys. zł w 2016 r.

¹¹ *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowych oraz transakcji repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona.

Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP	7 164,8	6 691,8	-473,0
Za wykonanie własnych zleceń płatniczych	3 476,1	3 537,5	61,4
Z tytułu zastępczej obsługi kasowej	7 033,2	6 767,9	-265,3
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji	36 287,3	18 229,6	-18 057,7
Razem	53 961,4	35 226,8	-18 734,6

Spadek pozostałych kosztów w 2017 r. dotyczył głównie kosztów opłat z tytułu braku dostarczenia w terminie papierów wartościowych (tzw. *fails charges*), które w 2017 r. wyniosły 3.195,6 tys. zł w porównaniu z 20.138,8 tys. zł w 2016 r. (por. Nota 32).

Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	15 016,7	17 289,4	2 272,7
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 463,7	4 965,0	-498,7
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	9 553,0	12 324,4	2 771,4

Nota 35 Pozostałe przychody

W 2017 r. pozycja wyniosła 112.997,1 tys. zł i obejmowała głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, przychody ze sprzedaży środków trwałych oraz przychody z wynajmu pomieszczeń biurowych. Wzrost przychodów o 28.073,5 tys. zł w porównaniu z 2016 r. był głównie wynikiem wyższych przychodów ze sprzedaży nieruchomości.

Nota 36 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	380 075,6	388 700,0	8 624,4
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	13 262,6	11 770,1	-1 492,5
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	84 042,4	86 484,9	2 442,5
- Pracowniczy Program Emerytalny	24 237,2	24 713,5	476,3
Razem	477 380,6	486 955,0	9 574,4

W 2017 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.281 etatów i było niższe o 15 etatów w porównaniu do 2016 r., co było przede wszystkim efektem wdrożenia centralizacji obsługi posiadaczy rachunków w zakresie operacji gotówkowych i koncentracji procesu przeliczania oraz sortowania banknotów.

W 2017 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

W 2016 i 2017 r. koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco.

w tys. złotych	2016		2017	
	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	13 262,6	3 644,6	11 770,1	2 103,7
- z tytułu odpraw emerytalnych	13 235,7	9 259,8	4 884,0	38,8
- z tytułu odpraw rentowych	26,9	-157,3	211,6	23,8
- z tytułu nagród jubileuszowych	0,0**	-5 457,9	6 674,5	2 041,1
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	0,0**	-	0,0**	-

* Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (-)

** W przypadku rezerw na nagrody jubileuszowe oraz niewykorzystane urlopy wypoczynkowe w 2016 r. oraz w przypadku rezerwy na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe w 2017 r. wystąpiły przychody z ich częściowego rozwiązania, ujęte w pozycji *Pozostałe przychody*.

Nota 37 Koszty administracyjne

<i>w tys. złotych</i>	2016 dane z zatwierdzonego sprawozdania finansowego	2016 dane porównywalne*	2017	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	22 763,9	24 396,7	23 048,5	-1 348,2
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	13 606,4	12 666,2	10 855,3	-1 810,9
Podróże służbowe	4 388,1	4 357,8	4 270,1	-87,7
Usługi obce	137 549,8	144 953,5	153 039,1	8 085,6
Podatki i opłaty	26 321,4	26 321,4	22 042,1	-4 279,3
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	4 321,7	4 321,7	4 632,6	310,9
Pozostałe koszty administracyjne	23 651,4	15 585,4	10 372,9	-5 212,5
Razem	232 602,7	232 602,7	228 260,6	-4 342,1

* W 2017 r. dokonano reklasyfikacji wybranych kategorii kosztów w celu lepszego odzwierciedlenia kosztów według rodzaju zużytego zasobu.

Zmiana pozycji była głównie wynikiem zmniejszenia:

- pozostałych kosztów administracyjnych, przede wszystkim w związku z niższymi kosztami dofinansowania przedsięwzięć edukacyjnych,
- kosztów podatków i opłat, głównie w związku ze spadkiem kosztów podatku VAT należnego.

Jednocześnie nastąpił wzrost kosztów usług obcych, przede wszystkim w zakresie serwisów i asysty technicznej oprogramowań informatycznych oraz napraw, konserwacji i przeglądów środków trwałych w obiektach Centrali i oddziałów okręgowych NBP.

Nota 38 Koszty amortyzacji

<i>w tys. złotych</i>	2016	2017	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	62 688,3	60 795,9	-1 892,4
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	22 152,0	21 195,9	-956,1
Razem	84 840,3	81 991,8	-2 848,5

Nota 39 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2017 r. pozycja wyniosła 280.088,9 tys. zł i była o 29.156,8 tys. zł wyższa w porównaniu z 2016 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji monet powszechnego obiegu w wyniku wzrostu liczby zamówionych monet oraz wyższych cen produkcji monet o nominale od 1 gr do 10 gr,

- zmniejszenia kosztów emisji banknotów powszechnego obiegu w wyniku niższych cen zakupu banknotów o nominale 10 zł, 100 zł, 200 zł i 500 zł, przy jednoczesnym wzroście liczby zamówionych banknotów.

Nota 40 Pozostałe koszty

W 2017 r. pozycja wyniosła 12.605,7 tys. zł i obejmowała głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość środków trwałych. Wzrost kosztów o 1.591,8 tys. zł w porównaniu z 2016 r. był głównie wynikiem wyższych kosztów odpisów aktualizujących wartość nieruchomości.

Nota 41 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2017 r. był ujemny i wyniósł 2.524.935,6 tys. zł, w związku z czym w 2018 r. NBP nie dokona wpłaty z zysku do budżetu państwa. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP pokryciu strat bilansowych NBP służy fundusz rezerwowy (por. Nota 23).

8. Pozostałe noty objaśniające

Nota 42 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW o charakterze ostrożnościowym, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych.

W 2017 r. obowiązywały:

- do 12 stycznia 2017 r. – Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości 13,0 mld SDR przyznana Polsce w styczniu 2015 r. na okres dwóch lat¹²,
- od 13 stycznia do 2 listopada 2017 r. – Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości 6,5 mld SDR przyznana Polsce na okres dwóch lat, to jest do stycznia 2019 r. W dniu 3 listopada 2017 r. – w odpowiedzi na wspólny wniosek Ministra Rozwoju i Finansów oraz Prezesa Narodowego Banku Polskiego – MFW anulował dostęp Polski do Elastycznej Linii Kredytowej z dnia 13 stycznia 2017 r.

W obu przypadkach dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej był Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, a NBP pełnił rolę agenta finansowego Rządu.

¹² Pierwotnie w wysokości 15,5 mld SDR, następnie zmniejszona na wniosek Polski w styczniu 2016 r. do 13,0 mld SDR.

Nota 43 Zdarzenia po dacie bilansu

Do dnia zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 r. nie wystąpiły zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, tj. 31.12.2017 i które miałyby istotny wpływ na treść tego sprawozdania finansowego.

9. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego:
 - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i oddziałów okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują ryzyko operacyjne, przeprowadzają ocenę jego poziomu oraz podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka w swojej jednostce,
 - działalność Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który na bieżąco monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne występujące w skali NBP, opracowuje regulacje oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Przygotowuje także sprawozdawczość na temat ryzyka operacyjnego dla Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP,
 - Komisję ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym, na podstawie otrzymywanych informacji na temat ryzyka finansowego i operacyjnego.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

9.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

9.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej przedstawiono maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe związane z aktywami NBP, bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (ekspozycje przedstawione w tabeli są oparte na kwotach ujętych w bilansie).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe NBP wynika głównie z aktywów finansowych związanych z zarządzaniem rezerwami walutowymi (pozycja A.2.2 bilansu).

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Pozycja bilansu
Rachunki bieżące w złocie	3 673,5	802 775,4	A.1
Lokaty terminowe w złocie	15 270 503,8	13 429 773,0	A.1
Należności od MFW	4 394 707,8	3 374 388,1	A.2.1
Rachunki bieżące w walutach obcych	15 599 875,3	12 470 822,1	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 324 537,1	26 289 397,0	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 444 450,1	29 795 939,6	A.2.2
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	332 892 291,0	307 350 022,7	A.2.2
Zapasy banknotów i monet zagranicznych	154 066,5	152 894,3	A.2.2
Inne należności w walutach obcych	1 436 977,0	1 440,1	A.2.2
Pozostałe	190 866,2	173 133,5	A.6, A.10.3, A.10.5
Razem	478 711 948,3	393 840 585,8	

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 1.143.327,5 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu sektorowym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017
Institucje rządowe i samorządowe	318 947 384,5	301 010 723,9
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	304 784 414,3	292 726 332,0
- Pozostałe	14 162 970,2	8 284 391,9
Monetarne instytucje finansowe	110 353 695,3	69 130 267,3
- Zagraniczne instytucje kredytowe	79 892 557,6	46 289 878,8
- Banki centralne, BIS oraz MFW	30 449 700,0	22 827 009,9
- Krajowe instytucje kredytowe	11 437,7	13 378,6
Międzynarodowe organizacje finansowe	3 307 896,2	740 242,6
Niemonetarne instytucje finansowe	43 880 176,5	21 353 864,3
Sektor niefinansowy	2 068 703,6	1 452 589,1
Pozostałe	154 092,2	152 898,6
Razem	478 711 948,3	393 840 585,8

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu geograficznym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017
Stany Zjednoczone	181 208 435,6	155 831 299,5
Strefa euro	132 961 428,1	118 284 203,1
Wielka Brytania	96 479 756,9	66 720 024,4
Australia	27 539 364,0	26 034 926,8
Norwegia	14 636 831,2	11 849 103,5
Nowa Zelandia	5 182 599,8	5 300 959,4
Szwecja	1 452 127,6	1 788 320,0
Dania	2 269 197,5	304 809,5
Polska	188 623,7	170 244,9
Szwajcaria	2 585 043,2	158 033,2
Pozostałe	14 208 540,7	7 398 661,5
Razem	478 711 948,3	393 840 585,8

9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach

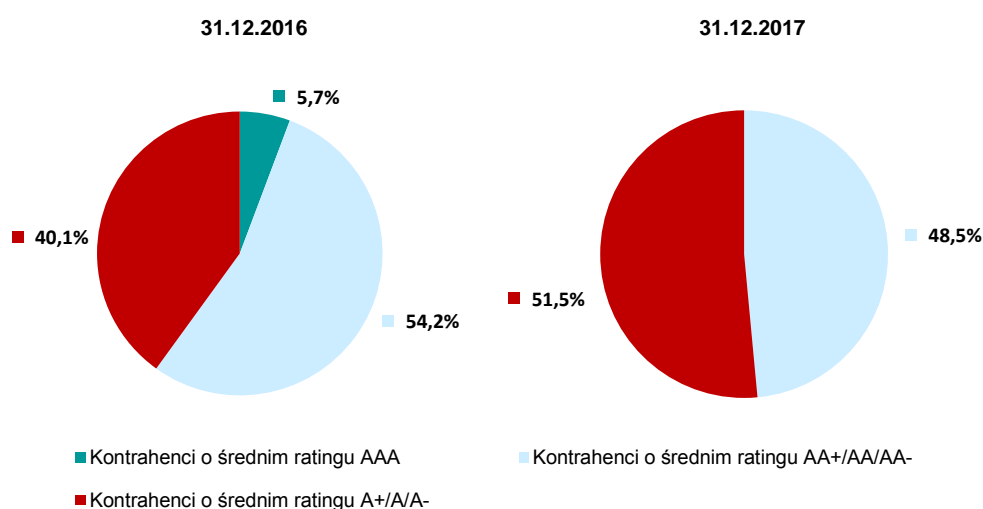
dewizowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych

Kondycja finansowa kontrahentów NBP, z którymi zawierane są lokaty terminowe w ramach zarządzania rezerwami walutowymi i złotem, monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także implikowanych ratingów wyznaczanych w oparciu o rynkowe kwotowania CDS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w lokaty terminowe związane z zarządzaniem rezerwami walutowymi według średniego ratingu kontrahentów na 31.12.2016 i 31.12.2017.¹³

Wykres 1. Struktura zaangażowania w lokaty terminowe według średniego ratingu kontrahenta na 31.12.2016 i 31.12.2017

NBP zawiera lokaty terminowe również z bankami centralnymi krajów, spełniających przyjęte wymogi ratingowe. Zarówno na 31.12.2016, jak i na 31.12.2017 NBP posiadał lokaty terminowe w dwóch bankach centralnych, o łącznej wartości nominalnej 10.651.413,9 tys. zł na 31.12.2016 oraz 6.130.219,7 tys. zł na 31.12.2017.

¹³ Struktura zaangażowania w lokaty terminowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla kontrahentów lokat terminowych.

9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych

Poniższa tabela przedstawia zaangażowanie NBP w dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, banki centralne i pozostałe podmioty.

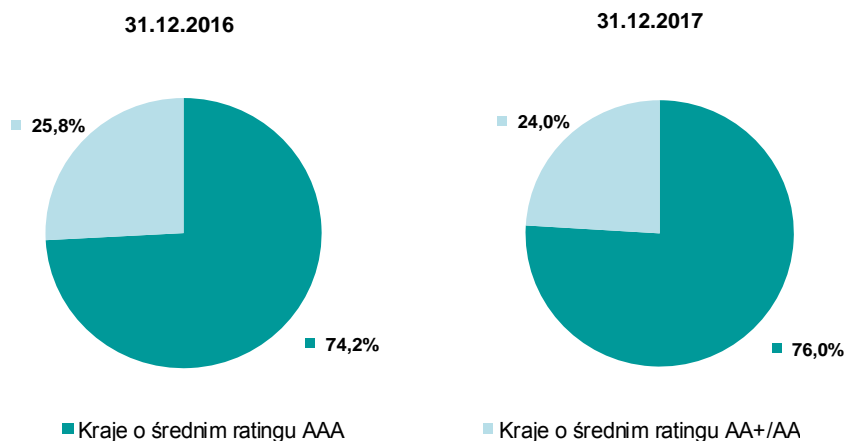
<i>w tys. złotych</i>	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rządowe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	304 784 414,3	292 725 681,7	-12 058 732,6
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych emitowane przez banki centralne	417 737,1	174 558,7	-243 178,4
Pozostałe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, w tym:	27 690 139,6	14 449 782,3	-13 240 357,3
- korporacyjne w USD	1 752 622,3	1 420 513,6	-332 108,7
Razem	332 892 291,0	307 350 022,7	-25 542 268,3

Rządowe dłużne papiery wartościowe i dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki centralne

Przy ocenie jakości kredytowej papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Poniżej przedstawiono strukturę zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta.¹⁴ W 2017 r. NBP dokonywał inwestycji w papiery wartościowe krajów o ratingu co najmniej na poziomie AA/Aa3.

¹⁴ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania ryzyka kredytowego.

Wykres 2. Struktura zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta na 31.12.2016 i 31.12.2017

Pozostałe dłużne papiery wartościowe

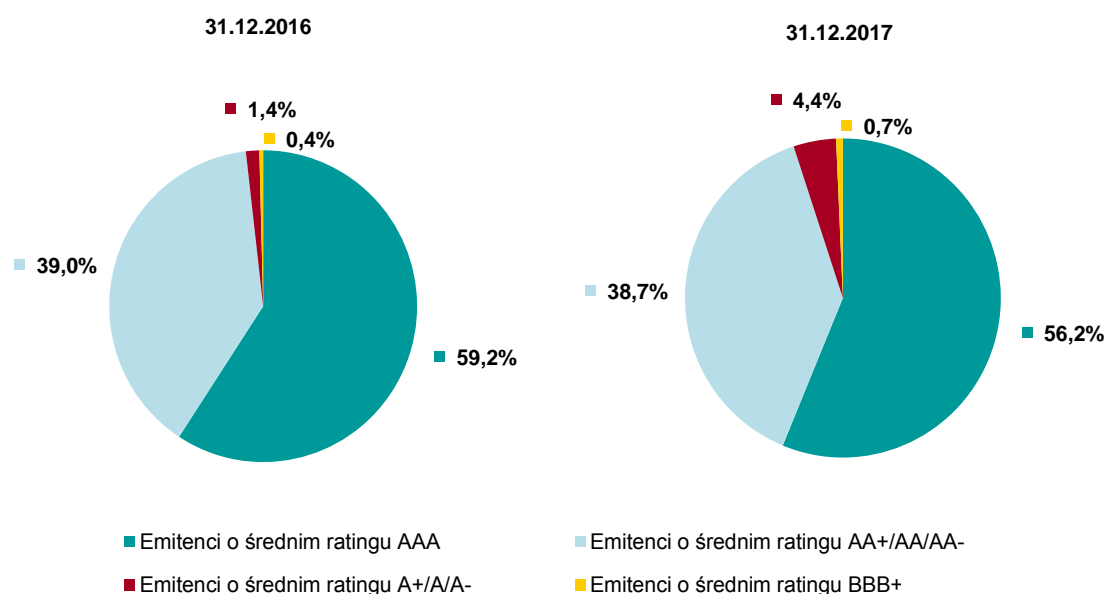
Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych jest przeprowadzana w oparciu o model punktowy uwzględniający:

- status emitenta,
- ratingi przyznawane przez agencje ratingowe,
- dane finansowe emitenta.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2016 i 31.12.2017.¹⁵

¹⁵ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla emitentów pozostałych papierów wartościowych.

Wykres 3. Struktura zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2016 i 31.12.2017

9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro.

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku			
w mln złotych / euro	2016	2017	Zmiana
Kredyt lombardowy*	1 349,5	12,6	-1 336,9
Kredyt techniczny	11 421 966,2	11 544 493,1	122 526,9
Kredyt w ciągu dnia w euro	11 304,2	12 663,0	1 358,8

* Liczona za dni wykorzystywania.

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez zabezpieczenia spełniające kryteria określone przez NBP. Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP w złotych, przy czym lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w EUR. W przypadku kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący zmniejszeniu prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu m.in. w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych papierów wartościowych/kursów walutowych.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A. (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2017 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 123.396,7 tys. zł od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku (por. Nota 9). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2017 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie udzielonego kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku nie wchodzi do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze¹⁶ (Dz. U z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

9.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

¹⁶ Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449 tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2016 i 31.12.2017¹⁷.

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 1.143.327,5 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

¹⁷ Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

31.12.2016 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFV	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	26 163 901,6	26 163 901,6	0,0	0,0	0,0	26 163 901,6	26 119 613,0	44 288,6	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	16 153,2	0,0	16 153,2	0,0	0,0	16 153,1	16 153,1	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 447 969,1	0,0	70 480 900,3	5 725 141,1	241 527,7	76 439 867,9	0,0	76 439 867,9	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	2 404 271,2	0,0	2 404 105,8	165,4	0,0	2 404 271,2	1 133 642,6	1 264 209,4	0,0	6 419,2
Alokacja SDR	7 403 907,5	0,0	4 513,0	0,0	7 399 394,5	7 401 999,6	0,0	0,0	7 401 999,6	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	1 648 593,3	0,0	1 648 593,3	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	114 084 395,9	26 163 901,6	74 554 265,6	5 725 306,5	7 640 922,2	112 426 193,4	27 269 403,7	77 748 365,9	7 401 999,6	6 419,2

31.12.2017 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFV	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	18 627 430,3	18 627 430,3	0,0	0,0	0,0	18 627 430,3	18 580 018,5	47 411,8	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	17 239,9	0,0	17 239,9	0,0	0,0	17 233,6	17 233,6	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	29 008 145,7	0,0	29 008 145,7	0,0	0,0	29 005 514,5	0,0	29 005 514,5	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	842 218,0	0,0	842 119,1	98,9	0,0	842 218,0	707 077,9	125 618,4	0,0	9 521,7
Alokacja SDR	6 489 942,6	0,0	12 015,2	0,0	6 477 927,4	6 485 630,0	0,0	0,0	6 485 630,0	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	1 023 518,0	0,0	1 023 518,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	56 008 494,5	18 627 430,3	30 903 037,9	98,9	6 477 927,4	54 978 026,4	19 304 330,0	29 178 544,7	6 485 630,0	9 521,7

9.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD”, określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2017 r. utrzymano MD rezerw na poziomie zbliżonym do obowiązującego w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD¹⁸, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej dochodowości) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 6.574,4 mln zł na 31.12.2017 (na 31.12.2016 o 6.825,0 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
USD	2 706,47	2 494,07	-212,40
EUR	1 597,06	1 731,26	134,20
GBP	1 299,95	1 114,05	-185,90
AUD	788,23	753,93	-34,30
NOK	272,01	326,85	54,84
NZD	161,25	154,26	-6,99
Razem	6 824,97	6 574,42	-250,55

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach bilansu, natomiast koszty obciążają wynik finansowy NBP.

¹⁸ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2016 i 31.12.2017, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2016 i 31.12.2017 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

9.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk* - VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2017 r. zachowano obowiązującą w roku poprzednim strukturę walutową benchmarku strategicznego, obejmującą:

- 44% USD,
- 27% EUR,
- 12% GBP,
- 8% AUD,
- 6% NOK,
- 3% NZD.

9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe

Poniżej przedstawiono wartości zasobów walutowych NBP na 31.12.2016 i 31.12.2017 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

31.12.2016 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w zlocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16 035 770,9	0,0	16 035 770,9
2. Należności od nierezzydentów w walutach obcych	0,0	209 661 425,7	125 175 919,4	64 126 925,8	27 738 618,6	21 389 663,4	10 521 317,3	4 394 707,8	0,0	218 320,8	463 246 904,8
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od nierezzydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	424,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	424,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 283 391,5	98 914,3	106 635,7	0,0	19 726,9	7 079,7	32 940,7	56 716,0	0,0	0,0	1 605 404,8
w tym wyniki wyównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	98 914,3	10 683,9	0,0	19 726,9	7 079,7	32 940,7	0,0	0,0	0,0	169 555,5
AKTYWA OGÓŁEM	1 283 815,5	209 760 340,0	125 282 555,1	64 126 925,8	27 758 345,5	21 396 745,1	10 554 258,0	4 451 423,8	16 035 770,9	218 320,8	480 888 904,5
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	187 574 849,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	187 574 849,5
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	114 553 118,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	114 553 118,7
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	468 823,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	468 823,0
4. Zobowiązania wobec imnych rezydentów w walucie krajowej	4 980 569,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 980 569,3
5. Zobowiązania wobec nierezzydentów w walucie krajowej	4 369 292,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 369 292,4
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 239 446,3	25 840 936,4	137,5	60,4	2,3	0,0	0,0	0,0	188 825,8	27 269 408,7
7. Zobowiązania wobec nierezzydentów w walutach obcych	0,0	52 179 341,0	4 281 794,8	21 287 230,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	77 748 865,9
8. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 401 999,6	0,0	0,0	7 401 999,6
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	186 884,4	93 837,5	17 618,3	491,5	24 288,9	7 081,2	37 307,4	0,0	0,0	81,3	367 570,5
w tym wyniki wyównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	92 521,7	12 664,2	447,9	22 440,7	7 079,7	37 306,9	0,0	0,0	0,0	172 461,1
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	133 314,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	133 314,0
12. Różnice z wyceny	42 909 297,6	139 355,0	287 746,9	452 106,4	75 885,1	242 101,6	206 279,1	0,0	0,0	0,0	44 312 771,7
13. Fundusze i rezerwy	13 315 346,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13 315 346,1
14. Wynik finansowy	-1 606 924,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1 606 924,9
PASYWA OGÓŁEM	366 884 570,1	53 651 979,8	30 428 096,4	21 739 965,5	100 214,4	249 185,1	245 586,5	7 401 999,6	0,0	188 907,1	480 888 904,5
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	455 017,4	0,0	103 315,5	425 233,7	0,0	672 700,3	0,0	0,0	0,0	1 656 266,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	1 084 534,4	352 149,7	102 867,6	0,0	116 715,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1 656 266,9
ZASOB NETTO	-365 600 754,6	155 498 843,2	94 502 309,0	42 387 408,2	28 083 364,8	21 030 846,8	10 985 371,8	-2 950 575,8	16 035 770,9	29 413,7	29 413,7
w tym:											
Zasób bilansowy*	-365 600 754,6	156 121 987,6	94 856 229,0	42 387 408,2	27 660 849,9	21 147 964,0	10 915 037,7	-2 950 575,8	16 035 770,9	29 413,7	29 413,7
Zasób pozabilansowy*	0,0	-623 124,4	-353 920,0	0,0	422 519,9	-116 715,2	669 334,1	0,0	0,0	0,0	0,0

* Efekty wyównania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.10) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

31.12.2017 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14 942 147,1	0,0	14 942 147,1
2. Należności od niereszydantów w walutach obcych	0,0	169 602 794,7	113 827 122,0	38 274 186,7	26 369 789,1	18 840 711,0	8 962 333,2	3 374 388,1	0,0	163 579,1	379 434 903,9
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od niereszydantów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych instytucji finansowych w walucie krajowej	5 290	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 290
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 266 639,9	13 633,8	90 918,2	5 457,2	2 391,4	0,0	15 174,1	49 653,0	0,0	0,0	1 443 867,6
w tym wyniki wyównania / wyzerany kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	13 633,8	0,0	5 457,2	1 741,1	0,0	15 174,1	0,0	0,0	0,0	36 006,2
AKTYWA OGÓLEM	1 267 168,9	169 616 428,5	113 918 040,2	38 279 643,9	26 372 180,5	18 840 711,0	8 977 503,3	3 424 041,1	14 942 147,1	163 579,1	395 821 447,6
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	198 715 915,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	198 715 915,2
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	128 003 831,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	128 003 831,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych instytucji finansowych w walucie krajowej	471 354,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	471 354,0
4. Zobowiązania wobec imnych rezydentów w walucie krajowej	7 581 248,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 581 248,1
5. Zobowiązania wobec niereszydantów w walucie krajowej	2 862 039,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 862 039,9
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	785 352,9	18 360 761,3	2 806,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	157 409,6	19 304 330,0
7. Zobowiązania wobec niereszydantów w walutach obcych	0,0	22 025 580,2	6 654 064,1	0,0	373 339,7	125 560,7	0,0	0,0	0,0	0,0	29 178 544,7
8. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 485 630,0	0,0	0,0	6 485 630,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	180 230,0	13 874,2	9 531,7	5 754,9	2 156,8	1,6	15 174,5	0,0	0,0	72,4	226 796,1
w tym wyniki wyównania / wyzerany kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	13 667,8	590,0	5 488,8	2 110,1	0,0	15 174,1	0,0	0,0	0,0	37 030,8
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	133 784,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	133 784,0
12. Różnice z wyosny	12 604 341,4	23 048,2	30 932,7	150 672,4	8 911,3	202 261,3	203 110,7	0,0	0,0	0,0	13 223 338,0
13. Fundusze i rezerwy	2 967 483,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 967 483,8
14. Wynik finansowy	-13 332 847,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-13 332 847,2
PASYWA OGÓLEM	340 187 380,2	22 845 855,5	25 055 349,8	159 233,5	384 407,8	327 823,6	218 285,2	6 485 630,0	0,0	157 482,0	395 821 447,6
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluwa do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	490 890,0	208 660,5	188 648,1	136 364,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 024 763,6
Waluwa do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	136 364,0	208 270,5	282 619,5	167 110,7	0,0	230 398,9	0,0	0,0	0,0	1 024 763,6
ZASÓB NETTO	-338 920 211,3	147 125 099,0	88 863 380,4	38 026 440,0	25 957 026,0	18 512 887,4	8 528 853,2	-3 061 588,9	14 942 147,1	26 097,1	0,0
w tym:											
Zasób bilansowy*	-338 920 211,3	146 770 607,0	88 863 380,4	38 120 442,0	25 986 141,7	18 512 887,4	8 759 222,1	-3 061 588,9	14 942 147,1	26 097,1	0,0
Zasób pozabilansowy*	0,0	354 492,0	0,0	-84 002,0	-31 115,7	0,0	-230 398,9	0,0	0,0	0,0	0,0

* Efekty wyównania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.10) zostały ujęte w zaobliczeniu, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk – VaR*). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Na 31.12.2016 kwota rezerwy wyniosła 10.807.911,6 tys. zł i była równa kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych (na mocy uchwały nr 12/2010). Kwota oszacowanej rezerwy na 31.12.2017 nie uległa zmianie, jednakże na skutek wystąpienia na koniec 2017 r. kosztów niezrealizowanych wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie powodującej stratę NBP i przewyższającej utworzoną rezerwę, rezerwa została wykorzystana w całej kwocie na dobro przychodów.

9.1.4.3. Ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek niekorzystnych zmian rynkowej ceny złota.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Rozdział 2.5.13 i Nota 22).

9.1.5. Kapitał NBP

NBP jako centralny bank państwa, nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej banków.

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy,
- fundusz rezerwowy,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych,
- rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości,
- dodatnie różnice z wyceny kursowej i cenowej,
- stratę bilansową (z lat ubiegłych i roku bieżącego),
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

Poniżej przedstawiono wartości składników kapitału NBP.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2016	31.12.2017
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0
Fundusz rezerwowy	1 007 434,5	1 467 483,8
Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	10 807 911,6	0,0
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2
Dodatnie różnice z wyceny kursowej i cenowej	42 694 748,5	11 605 314,8
Strata bilansowa z lat ubiegłych	-10 807 911,6	-10 807 911,6
Wynik finansowy roku bieżącego pozostający w NBP*	460 049,3	-2 524 935,6
Razem	47 280 255,5	2 857 974,6
<i>% sumy bilansowej NBP</i>	<i>9,8%</i>	<i>0,7%</i>

* 5% z zysku NBP za 2016 r., który wyniósł 9.200.986,7 tys. zł oraz pełna kwota straty NBP za 2017 r.

9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- pozostałych aktywów finansowych,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP.

W odniesieniu do tych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednej z trzech kategorii.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych. Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP. ¹⁹	Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach). Do tej kategorii NBP zaklasyfikował transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. Wartość tych transakcji na dzień bilansowy jest ustalana przez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień spot obowiązujący dla cen rynkowych z dnia wyceny.	Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania. Na 31.12.2016 i 31.12.2017 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2016 i 31.12.2017 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

¹⁹ Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości NBP nie rozróżnia efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje je łącznie jako różnice z wyceny kursowej.

31.12.2016 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	332 892 291,0	0,0	0,0	332 892 291,0	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	1 805,8	0,0	1 805,8	P.10.1

31.12.2017 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	307 350 022,7	0,0	0,0	307 350 022,7	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	650,3	0,0	650,3	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	13,6	0,0	13,6	P.10.1

W latach 2016 i 2017 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

NBP przeprowadza również gwarantowane transakcje giełdowe (bond futures). Transakcje te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Nota 29).

9.2. Ryzyko operacyjne

W NBP ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne w NBP dzieli się na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz niteleinformacyjne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- funkcjonowanie systemu kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie kopii zapasowych, planów awaryjnych i ewakuacyjnych,

- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2017 r. Komisja ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym odbyła 12 posiedzeń. Na posiedzeniach podejmowano tematy związane m.in. z bieżącymi zagadnieniami mającymi wpływ na poziom ryzyka operacyjnego w NBP, cyberbezpieczeństwem w NBP i planami ciągłości działania.

W 2017 r. kontynuowano upowszechnianie wśród pracowników NBP wiedzy w zakresie rekomendowanych postaw, odpowiadających standardom opisanym w Zasadach Etyki Pracowników Narodowego Banku Polskiego.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 21.03.2018 r.